

ÇEV903 KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Doç. Dr. Özgür ZEYDAN

<https://ozgurzeydan.com.tr/>

Türkiye ve İklim Değişikliği Politikaları

- Tarihçe
- 2053 "Net Sıfır" Hedefi
- Eylem Planları
- Avrupa Birliği İklim Değişikliği Politikaları

Türkiye'nin İklim Değişikliği Tarihçesi

- Türkiye;
- 2004: Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) (1994) taraf oldu.
- 2007: Türkiye İklim Değişikliği Birinci Ulusal Bildirimi Sözleşme Sekreteryasına sunuldu.
- 2009: Kyoto Protokolü'ne (1997) imza attı.
- 2016: Paris İklim Anlaşması'na (2015) imza attı.

Türkiye'nin İklim Değişikliği Tarihçesi

- 2021: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ismi **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı** olarak değiştirildi.
- 2021: **İklim Değişikliği Başkanlığı**, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı bir kuruluş olarak kurulmuştur.

Türkiye Uluslararası Görüşmelerde Ne İstiyor?

- **Ne istiyoruz?** Türkiye'nin beklediği uluslararası tutum; ülkenin kalkınma önceliklerini ve özel koşullarını göz önüne alarak “ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ve göreceli kabiliyetler” ilkesinin Paris -Sonrası süreçte adil olarak işletilmesini.
- **2 kırmızı çizgi** - Türkiye, iklim değişikliği ile ulusal mücadelede **(1)** finansal ve teknolojik desteklere erişiminin sağlanmasını ve **(2)** Gelişmiş ülkelere getirilen mutlak sera gazı emisyonu azaltımına dair sorumluluklardan muaf tutulmasını hemen her uluslararası zeminde dile getirmektedir.

TÜRKİYE'DE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELEDE POLİTİKALAR, YASAL VE KURUMSAL YAPI

Dr. Nuran TALU
Habip KOCAMAN

W

https://www.iklimin.org/egitimmateryalleri/TR%20Pol_NT.pdf

2053 Sıfır Emisyon Hedefi

TRT HABER

SICAK ▾

SAVUNMA

ÇOCUK

ÖZEL HABER

DOSYA HABER

DİĞER ▾

Bilim Teknoloji

KAYNAK AA

HABER GİRİŞ

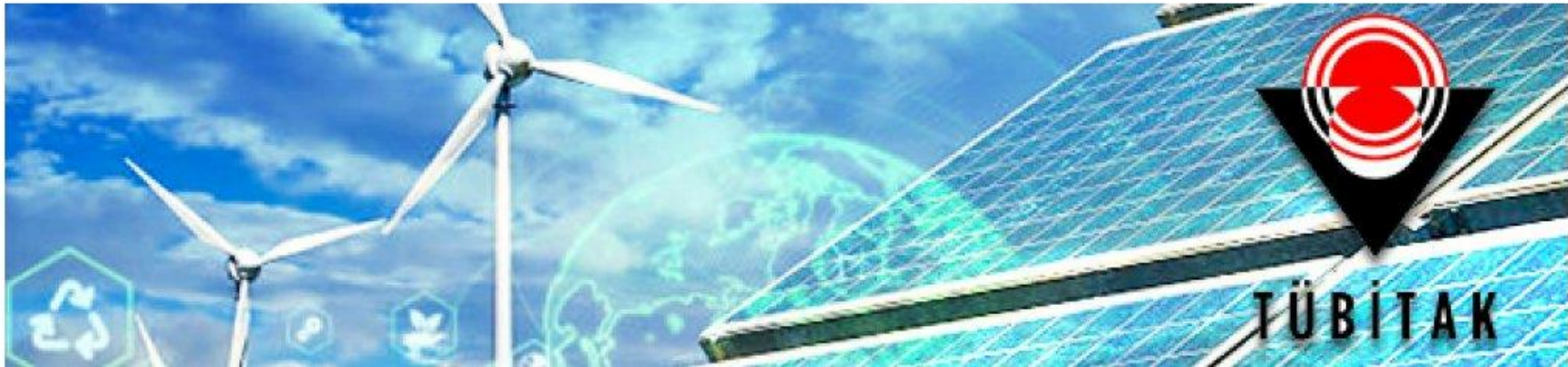
27.10.2021 11:44

SON GÜNCELLEME

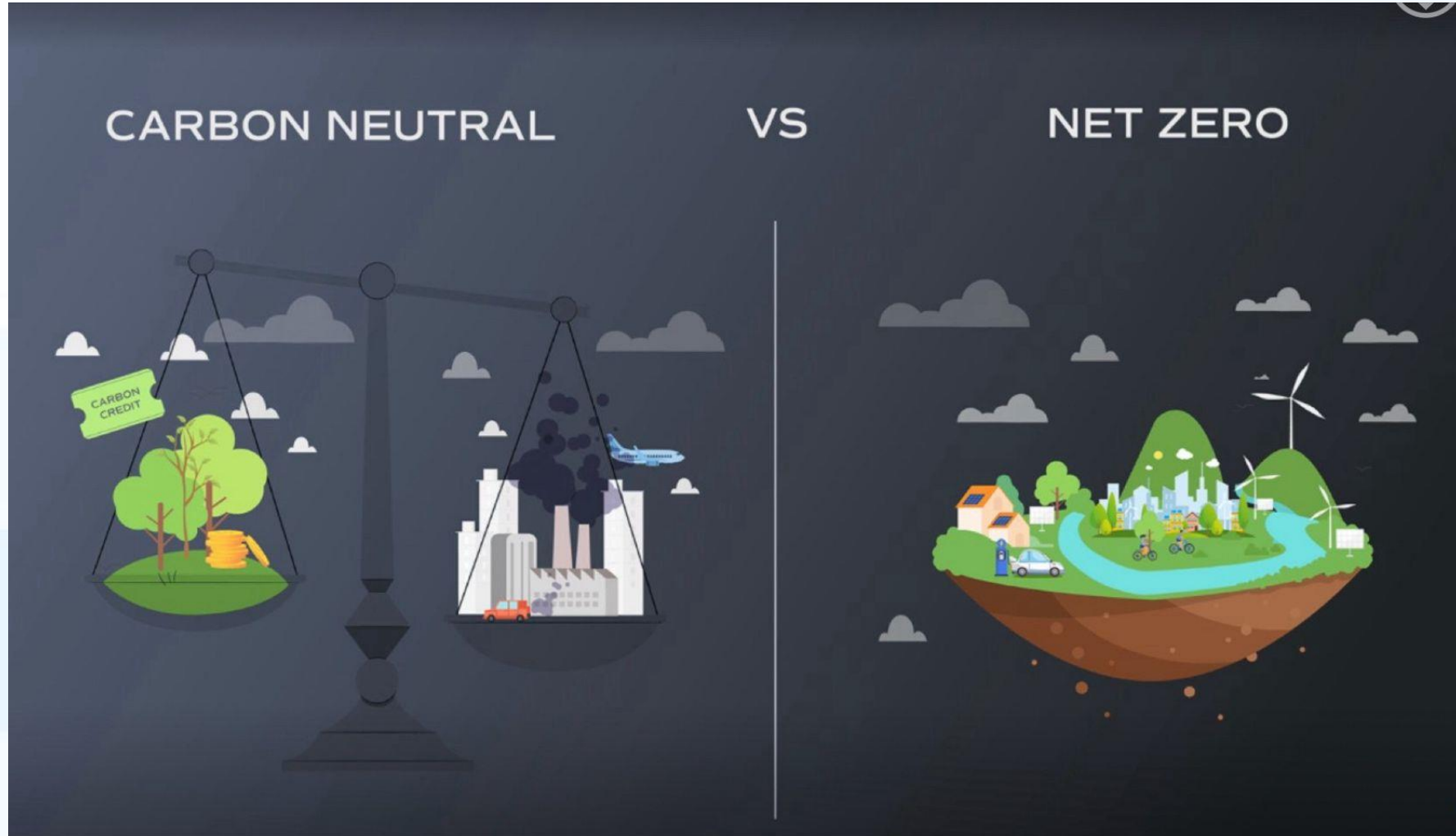
27.10.2021 13:17

2053'e kadar sıfır emisyon hedefine adım adım

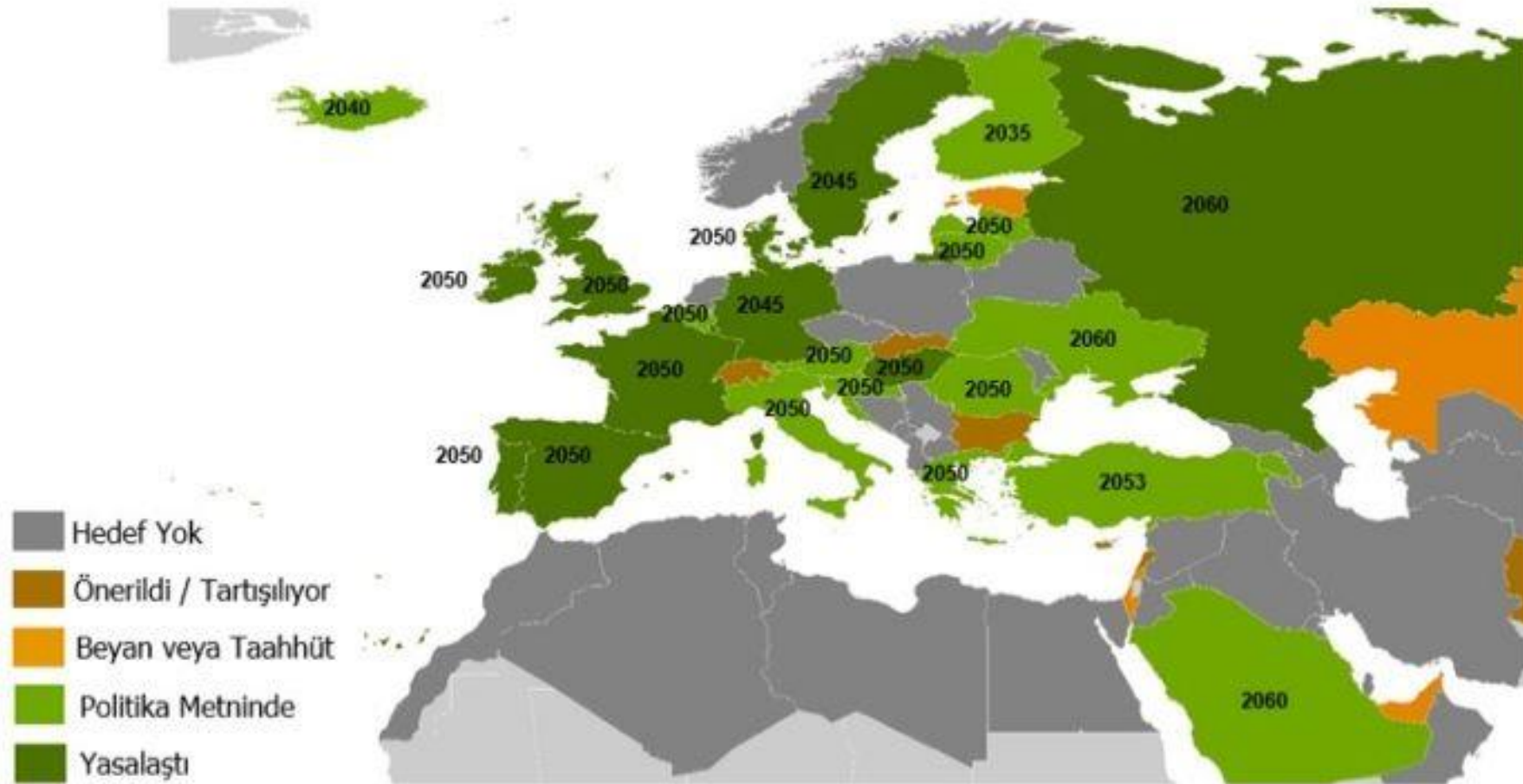
TÜBİTAK, Paris İklim Anlaşması'ndan doğan yükümlülükleri yerine getirmek için belirlenen "2053 yılı için sıfır emisyon" hedefine çalışmalarına odaklandı.

Karbon Nötr – Net Sıfır

Seçili ülkelerin net sıfır hedefleri

Kaynak: Net Zero Tracker, TEPAV hesaplamaları

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
AZALTIM STRATEJİSİ
VE EYLEM PLANI
(2024-2030)

[https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klim%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fi%20Azalt%C4%B1m%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan%C4%B1%20\(2024-2030\).pdf](https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klim%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fi%20Azalt%C4%B1m%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan%C4%B1%20(2024-2030).pdf)

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

7 ana azaltım sektörü ve 2 yatay kesen tema alanına yönelik 49 strateji ve 260 eylemden oluşan Eylem Planı'nın temel sektörel stratejileri arasında;

- Enerji verimliliğinin tüm sektörlerde yaygınlaştırılması,
- Yenilenebilir enerji kullanımının azami seviyeye çıkarılması,
- Sanayide ürün bazında karbon ayak izinin ve karbon yoğunluğunun azaltılması,
- Sürdürülebilirlik raporlamalarının yaygınlaştırılması,
- İmalat sanayi sektörlerinde döngüsel ekonomi ve kaynak verimliliğinin teşvik edilmesi
- Neredeyse sıfır enerjili binaların yaygınlaştırılması,
- Bölgesel ısıtma ve soğutma sistemlerinin kullanımının yaygınlaştırılması,
- Ulaştırma sektöründe elektrifikasyon sistemlerinin geliştirilmesi,

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

- Entegre ulaştırma sistemlerinin geliştirilmesi,
- Sıfır/düşük emisyonlu ulaştırma sistemlerine geçişin sağlanması,
- İklim değişikliği ile etkili mücadele için yutak alanların korunması ve artırılması,
- Ormancılık ve tarım işletmelerinin yüksek katma değerli döngüsel biyoekonomiye geçişin sağlanması,
- Doğa dostu tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması,
- Bilinçli gübre kullanımının sağlanması,
- Hayvancılık kaynaklı metan emisyonlarının azaltılması,
- Atıkların oluşmadan önlenmesi ve azaltılması,
- Atıkların üretimde hammadde/kaynak olarak kullanımının artırılması,

İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı

- Türkiye’de emisyon ticaret sisteminin kurulması,
- Diğer karbon fiyatlandırma mekanizmaları konusunda altyapı çalışmalarının yapılması,
- Temiz teknolojilerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,
- Tüm sektörlerde dijitalleşmenin sağlanması,
- Sera gazı azaltımına yönelik teşvik ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi,
- Sürdürülebilir yatırım araçlarının geliştirilmesi,
- Düşük emisyonlu bir ekonomiye geçişin adil dönüşüm ilkesiyle planlanması,
- Adil geçiş ve istihdamın dönüşümü için kapasitenin geliştirilmesi,
- Türkiye’nin net sıfır emisyon hedefinin eğitim sistemine entegre edilmesi yer almaktadır.

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

[https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klim%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fine%20Uyum%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan %202024-2030.pdf](https://iklim.gov.tr/db/turkce/icerikler/files/%C4%B0klim%20De%C4%9Fi%C5%9Fikli%C4%9Fine%20Uyum%20Stratejisi%20ve%20Eylem%20Plan%202024-2030.pdf)

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı, 11 ana sektör ve yatay kesen konulara yönelik hazırlanan 40 stratejik hedef ve 132 eylemden oluşmaktadır. Buna göre eylem planının stratejik hedefleri arasında;

- Sel ve taşkın riskli kentsel alanların ve yapıların tespit edilerek dönüştürülmesi,
- Arıtılmış atıksu miktarının artırılması, arıtılmış atık suların yeniden kullanım oranı 2030 yılına kadar %15 seviyesine çıkarılması,
- Tarım politikalarının; iklim değişikliğine dirençli ve teknolojiyi etkin kullanan, havzanın ürün desenini ve su bütçesini dikkate alacak şekilde güncellenmesi,
- Denizel ve karasal korunan alan oranının küresel düzeyde %30'a çıkarılması çabalarına katkı sağlanması,
- Türkiye İklim ve Sağlık Profili'ne dayanan göstergeler listesi ve sağlık etki zincirlerinin geliştirilmesi için sistem kurulması,

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

- Enerji sektöründe iklim değişikliği kaynaklı risklerin belirlenerek iklim değişikliğine uyumu sağlamak için üretim, iletim-dağıtım ve depolama altyapısı güçlendirilmesi,
- Taşınır ve taşınmaz kültürel miras öğeleri ve alanlarına yönelik iklim risklerinin tespiti ve yönetimine yönelik yol gösterici rehberler hazırlanması,
- Büyük endüstriyel kaza riski altındaki tesislerin tespit edilmesi ve öncelikli uyum eylemleri geliştirilmesi,
- Kentlerdeki taşıt, bisiklet ve yaya yolları ile tüm toplu taşıma altyapılarının iklim değişikliği kaynaklı risklere karşı dirençli hale getirilmesi,
- 2053 uzun dönemli iklim değişikliği stratejisine sosyal kalkınma unsurlarının dahil edilmesi,

İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı

- Kritik sektörlerde, iklim değişikliği kaynaklı afetlere karşı dirençlilik oluşturmak için yatırımların önceliklendirilmesi,
- 81 ilde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planları hazırlanması yer almaktadır.

İklim Değişikliği Performans Endeksi (CCPI)

İklim Değişikliği Performans İndeksi - 2024

<https://ccpi.org>

Avrupa Birliği İklim Değişikliği Politikaları

- İklim değişikliği konusunda sera gazlarının emisyonunun izlenmesi, emisyon ticareti sistemi, emisyon ticareti sisteminin dışında kalan sektörlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltılması (406/2009/AT sayılı Çaba Paylaşım Kararı ve (AB) 2018/842 Sayılı Tüzük), karbon yakalama ve depolaması, F-gazlarının kontrolü ve ozon tabakasının korunması, ulaştırmadan kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltımı, arazi ve arazi kullanım değişikliği ile ilgili emisyonlar hakkında AB düzenlemeleri bulunmaktadır.

Avrupa Birliği İklim Değişikliği Politikaları

- Avrupa Birliği'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS), Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması, Birlik müktesbatının parçasıdır. AB, Paris Anlaşmasına yönelik yenilenmiş katkısı (NDC) çerçevesinde, sera gazı emisyonlarını 1990 seviyesine kıyasla 2030 yılına kadar %55 oranında azaltmayı taahhüt etmektedir. Söz konusu hedefin karşılanabilmesi amacıyla öngörülen mevzuat değişiklikleri ve yeni mevzuat teklifleri "55'e Uygun" (fit for 55) paketi kapsamında Komisyon tarafından 14 Temmuz 2021 tarihinde sunulmuş olup, paketin yasalaşma süreci tamamlanmıştır. Paket, yenilenebilir enerji, enerji verimliliği, hafif araçlara yönelik yeni emisyon performans standartları, arazi kullanımı kaynaklı sera gazı emisyonları, alternatif enerji altyapıları, enerji vergilendirmesi, emisyon azaltımında çaba paylaşımı, Emisyon Ticaret Sistemi gibi çeşitli alanlarda revizyon ve yeni mevzuatı içermektedir. Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına ilişkin mevzuat da bu kapsamda yer almaktadır.

Kaynaklar

- <https://iklim.gov.tr>
- <https://iklim.gov.tr/eylem-planlari-i-19>
- <https://www.ab.gov.tr/p.php?e=92>